

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БУДІВНИЦТВА І АРХІТЕКТУРИ
ІНСТИТУТ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ НАПН УКРАЇНИ
УКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ МИХАЙЛА ДРАГОМАНОВА
ДЕРЖАВНИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ДЕРЖАВНИЙ ПОДАТКОВИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ГРОМАДСЬКА ОРГАНІЗАЦІЯ «ВСЕУКРАЇНСЬКЕ ТОВАРИСТВО «РІДНА ШКОЛА»
AUTONOMOUS UNIVERSITY OF ZACATECAS (MEXICO)
EUROPEAN INSTITUTE OF FURTHER EDUCATION (EIDV) (SLOVAKIA)
ISRAEL TRAUMA COALITION (ISRAEL)
Sky Tel OÜ (Estonia)

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ

VIII Міжнародної конференції

**Актуальні проблеми освітнього
процесу в контексті європейського вибору України**

12 листопада 2025 року

*м. Київ
КНУБА*

УДК 37.09

*Рекомендовано до друку Вченою радою
Київського національного університету будівництва і архітектури
(протокол № 39 від 25 грудня 2025 року)*

Актуальні проблеми освітнього процесу в контексті європейського вибору України: матеріали VIII Міжнародної конференції (12 листопада 2025 року). – Київ: Видавництво Ліра-К, 2026. – 836 с.

ISBN 978-617-520-492-4

У матеріалах VIII Міжнародної конференції «Актуальні проблеми освітнього процесу в контексті європейського вибору України» висвітлюються актуальні питання професійної (професійно-технічної) освіти: вітчизняний та зарубіжний досвід; психолого-педагогічне забезпечення освітнього процесу: сучасні виклики; сучасні проблеми викладання інженерно-технічних та гуманітарних дисциплін.

Матеріали конференції розраховані на науково-педагогічних, наукових працівників у галузі педагогіки, психології, соціології, викладачів, аспірантів, студентів, а також на соціальних педагогів, соціологів, практичних психологів і соціальних працівників.

УДК 37.09

За зміст поданих матеріалів несуть відповідальність їх автори.

© КНУБА, 2026

комунікативних відносин у суспільстві. Сьогодні моделі комунікації не тільки візуалізують процес обміну інформацією, а також визначають його ключові елементи та взаємозв'язки між ними.

Список використаних джерел

1. Плетт Вашингтон Інформаційна робота стратегічної розвідки. Основні принципи. – Київ: Изд. дім «СВАРОГ», 2023. – 392 с.
2. Почепцов Г.Г. Мережеві комунікації/Електронний ресурс. Режим доступу: <http://osvita.mediasapiens.ua/ethics>
3. Теорії та моделі масової інформації (Масова комунікація) : навч.-метод. посібник / Мар'ян Житарюк. – Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2018. – 244 с. Режим доступу: <https://journ.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/11/S-959-LNU-Zhytariuk-BLOK.pdf>
4. Katz & Lazarsfeld (1955). «Personal Influence». New York: Free Press
5. Lasswell HD The Structure and Function of Communication in society.The Communication of Ideas (ed. By Bryson). New York, 1948. P. 37.
6. Lasswell Communication Model. Toolshero. Режим доступу: <https://www.toolshero.com/communication-methods/lasswell-communication-model/>
7. Holsti O. R. Content analysis for the social sciences and humanities. – Reading, Mass, etc., 1969

УДК 378.147:159.947.5

*Бондаренко Наталія Петрівна,
PhD, доцент кафедри професійної освіти
Київського національного університету
будівництва і архітектури*

ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ ДОСЛІДНИЦЬКОЇ МОТИВАЦІЇ СТУДЕНТІВ

Актуальність дослідження проблеми формування дослідницької мотивації студентів підтверджується численними науковими дослідженнями у галузі психології та педагогіки, де мотивація розглядається як ключовий чинник ефективності навчально-пізнавальної та науково-дослідної діяльності [1, с. 25–27; 2, с. 41–43; 3, с. 18–20]. У сучасних умовах розвитку вищої освіти особливої актуальності набуває проблема формування дослідницької мотивації студентів. Перехід до економіки знань, інтенсивний розвиток науки й технологій, а також орієнтація освіти на компетентнісний підхід зумовлюють необхідність підготовки фахівців, здатних до наукового пошуку, критичного мислення та творчого розв'язання професійних завдань. Дослідницька мотивація виступає внутрішнім чинником, що спонукає студентів до активної пізнавальної діяльності, самостійного здобуття знань і участі в науково-дослідній роботі.

Дослідницька мотивація є складовою навчально-пізнавальної мотивації та відображає систему внутрішніх і зовнішніх спонукань, що зумовлюють прагнення студента до здійснення наукового пошуку [3, с. 52–54]. Вона включає

інтерес до дослідження, усвідомлення його значущості, потребу в самореалізації та досягненні результатів у науковій діяльності.

У психологічному аспекті мотивація дослідження пов'язана з пізнавальними потребами, інтересами, ціннісними орієнтаціями та установками особистості. З педагогічної точки зору вона формується під впливом організації освітнього процесу, змісту навчальних дисциплін, методів і форм навчання, а також стилю взаємодії викладача і студента.

Серед основних психологічних чинників формування дослідницької мотивації студентів доцільно виокремити [2, с. 97–99]:

Пізнавальний інтерес, який є провідним мотивом дослідницької діяльності та проявляється у прагненні до глибокого розуміння явищ і процесів.

Потреба в досягненні, що стимулює студента до постановки цілей, подолання труднощів і отримання значущих результатів.

Самооцінка та рівень домагань, які впливають на впевненість у власних можливостях і готовність брати участь у дослідницьких проєктах.

Внутрішня мотивація, що ґрунтується на задоволенні від самого процесу пізнання та наукового пошуку [1, с. 112–114].

Розвиток зазначених чинників потребує створення психологічно комфортного освітнього середовища, у якому студент відчуває підтримку, безпеку та можливість для самовираження.

Ефективне формування дослідницької мотивації студентів можливе за дотримання низки педагогічних умов, обґрунтованих у працях вітчизняних і зарубіжних дослідників [4, с. 21–24; 5, с. 58–60; 6, с. 33–36]: інтеграція навчальної та науково-дослідної діяльності в освітньому процесі, використання проблемного, проєктного та дослідницького навчання, залучення студентів до участі в наукових гуртках, конференціях, конкурсах і грантових програмах, індивідуалізація навчання з урахуванням інтересів і здібностей студентів, формування партнерських, суб'єкт-суб'єктних відносин між викладачем і студентом.

Особлива роль у цьому процесі належить викладачеві, який виступає не лише джерелом знань, а й науковим наставником, консультантом і мотиватором дослідницької діяльності.

Методи та засоби стимулювання дослідницької мотивації студентів мають бути спрямовані не лише на передачу знань, а й на активізацію внутрішніх пізнавальних потреб, розвиток самостійності та формування досвіду наукового пошуку. Доцільно застосовувати комплекс традиційних і інноваційних педагогічних підходів.

Одним із провідних методів є **проблемне навчання**, яке передбачає створення проблемних ситуацій, що не мають однозначного розв'язання. Студенти залучаються до аналізу суперечливих фактів, висування гіпотез,

аргументації власної позиції, що сприяє розвитку дослідницького мислення та інтересу до наукового пізнання.

Важливу роль відіграє **проектна діяльність**, у межах якої студенти виконують індивідуальні або групові дослідницькі проекти. Проектний метод дає змогу інтегрувати теоретичні знання з практикою, формує навички планування дослідження, збору й аналізу даних, презентації результатів. Участь у проєктах підвищує особистісну значущість навчання та відповідальність за кінцевий результат.

Ефективним засобом розвитку дослідницької мотивації є **дослідницькі та пошукові завдання**, які передбачають роботу з науковими джерелами, проведення міні-досліджень, експериментів, анкетувань чи спостережень. Такі завдання сприяють формуванню навичок наукового аналізу та критичного осмислення інформації.

Широкі можливості має **кейс-метод**, що ґрунтується на аналізі реальних або змодельованих наукових і професійних ситуацій. Робота з кейсами спонукає студентів до самостійного пошуку інформації, формування аргументованих висновків і прийняття рішень, наближених до реальної дослідницької практики.

Важливим засобом стимулювання мотивації є **інформаційно-комунікаційні технології**, зокрема використання електронних бібліотек, наукометричних баз даних, онлайн-лабораторій, статистичних програм і платформ для спільної роботи. Цифрові інструменти розширюють доступ до наукової інформації та роблять дослідницьку діяльність більш привабливою для студентів.

Суттєве значення має **залучення студентів до наукової спільноти** через участь у конференціях, семінарах, наукових гуртках, публікацію результатів досліджень. Визнання досягнень, можливість професійного спілкування та публічної презентації результатів підсилюють внутрішню мотивацію та формують стійкий інтерес до науки.

Окрему увагу слід приділяти **рефлексивним методам**, зокрема самооцінюванню, аналізу власних досягнень і труднощів, веденню дослідницьких щоденників. Рефлексія допомагає студентам усвідомити особистісну цінність дослідницької діяльності та сприяє формуванню мотивації до саморозвитку.

Таким чином, системне й цілеспрямоване використання різноманітних методів і засобів навчання створює умови для стійкого розвитку дослідницької мотивації студентів, активізує їхню пізнавальну діяльність і формує готовність до науково-дослідної роботи.

Ефективність формування дослідницької мотивації значною мірою визначається тим, наскільки застосовувані методи навчання сприяють розвитку конкретних компетентностей студентів. У контексті компетентнісного підходу

доцільно розглядати дослідницьку діяльність як інтегративний чинник формування як загальних, так і фахових компетентностей.

Проблемне навчання безпосередньо пов'язане з розвитком критичного мислення, аналітичних умінь та здатності до постановки наукових проблем. Робота з проблемними ситуаціями формує вміння виявляти суперечності, аргументовано обґрунтовувати власні судження та приймати науково виважені рішення.

Проектна та дослідницька діяльність сприяє формуванню дослідницької компетентності, що охоплює навички планування дослідження, вибору методів, збору та аналізу емпіричних даних, інтерпретації результатів. Паралельно розвиваються командна взаємодія, відповідальність і управління часом.

Пошукові та аналітичні завдання, пов'язані з роботою з науковими джерелами, формують інформаційно-аналітичну компетентність, зокрема вміння здійснювати відбір релевантної інформації, оцінювати її наукову достовірність, узагальнювати та систематизувати отримані дані.

Кейс-метод сприяє розвитку професійної та методологічної компетентностей, оскільки орієнтує студентів на застосування наукових знань у практично значущих ситуаціях. Аналіз кейсів формує здатність переносити результати досліджень у реальний професійний контекст.

Використання інформаційно-комунікаційних технологій у дослідницькій діяльності забезпечує розвиток цифрової компетентності, умінь працювати з електронними базами даних, статистичними програмами, засобами візуалізації результатів досліджень, що є необхідним для сучасної наукової діяльності.

Рефлексивні методи (самооцінювання, аналіз результатів, ведення дослідницького щоденника) сприяють формуванню самоосвітньої та мотиваційно-ціннісної компетентностей. Вони допомагають студентам усвідомити особисту значущість дослідницької діяльності, власний прогрес і перспективи подальшого професійного розвитку.

Отже, поєднання методів навчання з цілеспрямованим формуванням компетентностей забезпечує не лише підвищення дослідницької мотивації студентів, а й комплексний розвиток їхньої особистості як майбутніх фахівців і науковців.

Формування дослідницької мотивації студентів є складним і багатограним психолого-педагогічним процесом, що потребує цілеспрямованої та системної роботи. Поєднання психологічних чинників і педагогічних умов, використання активних методів навчання та створення сприятливого освітнього середовища забезпечують підвищення зацікавленості студентів у науково-дослідній діяльності. Це, своєю чергою, сприяє підготовці конкурентоспроможних фахівців, здатних до інноваційної діяльності та безперервного професійного розвитку.

Список використаних джерел

1. Максименко С. Д. Загальна психологія. - К.: Центр учбової літератури, 2019. - 272 с.
2. Маркова А. К. Мотивація учіння та її формування у школярів. Київ: Радянська школа, 1983. - 96 с.
3. Савченко О. Я. Дидактика початкової школи. - Київ: Грамота, 2012. - 504с.
4. Зязюн І. А. Філософія педагогічної дії. - Київ: Наукова думка, 2008. - 608с.
5. Biggs J., Tang C. Teaching for Quality Learning at University. - Maidenhead: Open University Press, 2011. - 389 p.
6. Zimmerman B. J. Self-Regulated Learning and Academic Achievement // Educational Psychologist. - 2002. - Vol. 37(2). - P. 65-78.
7. Занюк С. С. Психологія мотивації. - Київ: Либідь, 2002. - 304 с.
8. Бондаренко Н. П. (2024). Концептуальні контрверзи освітнього середовища як світоглядний виклик. Культурологічний альманах, (1), 167–176. <https://doi.org/10.31392/cult.alm.2024.1.20>.
9. Бондаренко Н. (2023). Освітнє середовище: єдність форми та змісту. Вища освіта України, № 4, 40–49. DOI: [https://doi.org/10.32782/NPU-VOU.2023.4\(91\).06](https://doi.org/10.32782/NPU-VOU.2023.4(91).06).
10. Бондаренко Н.П. Освітнє середовище сучасності як предмет світоглядної демаркації. Освітній дискурс: Збірник наукових праць. 47 (12), 2023. С. 87–101. DOI 10.33930/ed.2019.5007.47(12)-9.

УДК 338.45:69.003

Веремєв Сергій Олександрович,

*аспірант Київського національного університету
будівництва і архітектури;*

Герасименко Олексій Миколайович,

*аспірант Київського національного університету
будівництва і архітектури*

ПРОСТОРОВО-ЕКОСИСТЕМНИЙ ПІДХІД ДО РЕІНЖИНІРИНГУ ОПЕРАЦІЙНИХ КОНТУРІВ ДЕВЕЛОПЕРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В ЕКОНОМІЦІ ДАНИХ

Цифрова екосистема будівельного девелопменту постає як багатошарова мережа взаємодіючих агентів, платформ, даних і правил, у межах якої створення та привласнення вартості залежить від здатності інституціоналізувати дані як актив, забезпечити трасованість рішень і синхронізувати виробничо-логістичні контури в реальному часі. Її концептуальна специфіка полягає в переході від лінійних ланцюгів поставок до екосистемної архітектури з ефектами мереж даних, де семантична узгодженість інформації зумовлює продуктивність так само, як фізичні ресурси та капітал. Звідси впливають три базові функції: координаційна (зменшення ентропії взаємодій), когнітивна (переклад сигналів із телеметрії та ринкових індикаторів у предиктивні моделі) і контрактно-інституційна (вирівнювання стимулів і відповідальності між стейкхолдерами).

Наукове видання

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В КОНТЕКСТІ ЄВРОПЕЙСЬКОГО ВИБОРУ УКРАЇНИ

Збірник матеріалів
VIII Міжнародної конференції

(Київ, 12 листопада 2025 року)

Керівник видавничого проєкту *Віталій Зарицький*
Авторська редакція

Підписано до друку 05.01.2026. Формат 60x84 1/16.
Папір офсетний. Друк офсетний. Гарнітура Times New Roman.
Умовн. друк. аркушів – 48,59. Обл.-вид. аркушів – 42,84.
Тираж 300.

Видавець і виготовлювач: ТОВ «Видавництво Ліра-К»
Свідоцтво № 3981, серія ДК.
03115, м. Київ, вул. С. Чобану, 24
тел.: (050) 462-95-48; (067) 820-84-77
Сайт: lira-k.com.ua, редакція: zv_lira@ukr.net